FEM UN CAFÈ?

Guatemala va ser durant les últimes dècades del segle XIX un dels principals exportadors de café, per davant de Brasil i Colòmbia. Allà hi va fer fortuna un altre català emprenedor, **Josep Guardiola i Grau** (1831-1901), fill de l'Aleixar, jove de tarannà progressista, culte i admirador del general Prim.

Després d'un temps passat a Anglaterra i a Califòrnia, on va començar a demostrar el seu talent en els negocis, Guardiola decidí instal·lar-se a Guatemala, on comprà l'**ingenio Chocolà**, una immensa finca en la qual es plantava la canya de sucre però que aviat va començar a tenir fama pel seu café. La situació geogràfica d'aquest enclavament, entre l'altiplà maia i la costa del pacífic, a banda de la terra volcànica i una bona climatologia, feia que allí es produïssin els grans de café de més qualitat de tota l'Amèrica Central.

Vista general d'un cafetar guatemalenc
« Shutterstock »

LA GUARDIOLA

La fortuna de Guardiola no només va venir de l'exportació del seu café, sinó també per la invenció i patent d'una màquina. Conegut com La Guardiola, aquest enginy era una mena d'**assecadora** automàtica per als grans de café, un invent revolucionari que permetia assecar els grans ràpidament i de manera uniforme, sense esquerdes. Produïdes a Nova York, les màquines de rentar, assecar i trillar café d'en Guardiola van ser venudes a tot el món, fent d'aquest indià un dels tarragonins més rics de la seva època.

UNA BONA GUARDIOLA

De tornada a Europa, Guardiola va conèixer qui havia de ser la seva dona, la bella **Roser Segimon** (1870-1964), quaranta anys més jove que ell. El matrimoni, que només va durar deu anys, va deixar a Roser com una de les fortunes més grans de Barcelona, més de quinze milions de pessetes. Casada posteriorment amb **Pere Milà**, de família bé i amb fama de vividor, els seus diners van ajudar a pagar la construcció del monumental edifici de Gaudí, conegut avui com **la Pedrera** (1906-1912). La vídua Guardiola va viure-hi fins a la fi dels seus dies, amb la contradicció que mai no li havien agradat els dissenys de l'arquitecte universal.

El Canal de Panamà poc després de la seva obertura (ca. 1915)

UN CANAL TRANSOCEÀNIC

Sempre inquiet, Guardiola va invertir els diners de la venda de la finca i dels fruits de l'assecadora en accions pel projecte que Ferdinand de Lesseps volia dur a terme, el **Canal de Panamà**. Hi tenia fe cega. El projecte va ser un gran fracàs per la lentitud de les obres, els retards, les paralitzacions i els milers de morts. Però va resultar ser una gran inversió.

Obres al Canal de Panamà (ca. 1913)

UN PROHOM FILÀNTROP

Com tants altres indians, Josep Guardiola va ser molt generós amb la seva vila natal, l'Aleixar, en el cementiri del qual va voler ser enterrat. El 1892 s'inaugurà un hospital-asil per als pobres, avui casal d'entitats que porta el nom del seu fundador. El 1897, el famós cafeter va ser reconegut com a fill meritíssim del lloc. La vídua, Roser Segimón, continuà fent obres de **beneficència** i **projectes socials** en aquesta població del Baix Camp.

Campanar de l'església parroquial de Sant Martí, a l'Aleixar.
« Edgar De Puy. Georama »

Vista aèria de l'Aleixar, lloc de naixement de l'indià Guardiola
« Autor: Tabalot »

FIRA D'INDIANS BEGUR